

Tjugofem år av Europarätt i Sverige Sieps 2020:5

Jane Reichel

Karin Åhman

Presentation den 2 oktober 2020

- Bakgrunden och uppdraget
- Rapportens syfte, innehåll och disposition
- Slutsatser avseende den konstitutionella rätten
- Slutsatser avseende förvaltningsrätten
- Analys

Bakgrunden och uppdraget

- 25 årigt medlemskap i EU och 25 år sedan EKMR inkorporerades
- Ingår i ett större projekt inom vilket Sieps granskar hur medlemskapet har påverkat Sverige på flera områden
- Stort ämne som enbart delvis är beforskat
- Uppdraget avser hur europeiseringen har påverkat den svenska konstitutionella rätten och förvaltningsrätten främst när det gäller hur en jurist arbetar och använder rättskällorna.

Rapportens syfte, innehåll och disposition (I)

- Utredda europeiseringens påverkan på den konstitutionella rätten och förvaltningsrätten utifrån rättskälleperspektivet
- Analysera rättsutvecklingens konsekvenser för maktbalansen mellan lagstiftaren, domstolarna och förvaltningsmyndigheterna
- Påverkan på lagstiftningsprocessen, normgivningsmakten och reglernas utformning
- Påverkan på innehållet i lagstiftningen
- Påverkan på rättstillämpningen

Rapportens syfte, innehåll och disposition (II)

- (2) Bakgrund, historik och Europarättens plats i det svenska rättssystemet
- (3) Europeiseringens påverkan på lagstiftningsprocessen, normgivningsmakten och lagstiftningens utformning
- (4) Några exempel på europeiseringens påverkan på innehållet i resp. ämnesområde
- (5) Europeiseringens påverkan på rättstillämpningen
- (6) Analys av utvecklingen och dess implikationer

Kommentar: 73 sidor, 25 års utveckling, ej anspråk på fullständighet utan nedslag och tendenser. Begreppet rättslig metod.

Slutsatser avseende den konstitutionella rätten

Materiella ändringar i regeringsformen

- Direkta hänvisningar 1 kap. 10 §, 2 kap. 19 §, 10 kap. 6 §
- Förstärkning av rättighetsskyddet i 2 kap. (den personliga integriteten, rätten till rättvis rättegång, egendomsskyddet)
- Utökad självständighet för domstolarna 11 kap, särskilt borttagandet av uppenbarhetsrekvisitet i 14 §.

I rättspraxis har utvecklats nya rättsmedel, skadestånd för överträdelser av EKMR och regeringsformen.

Normgivningsmakten och lagstiftningsprocessen i princip oförändrad till formen.

Legalitetsprincipen och andra principer

Slutsatser avseende förvaltningsrätten

2017 års förvaltningslag har influerats av Europarätten

- God förvaltning som konstitutionella principer och service, tillgänglighet och samverkan
- Dröjsmålstalan och förstärkt rätt till domstolsprövning

Större komplexitet i den speciella förvaltningsrätten

- Offentlighet, sekretess och GDPR, livsmedel- och kemikalielagstiftning
- Offentlig upphandling

Förvaltningsmyndigheter har ökat ansvar för att förklara rättsläget

Analys

Genomgripande förändring av rättsområdena, olika parametrar har dock påverkats på olika sätt.

- Normgivningsmakten och formerna för lagstiftningsprocessen i stort oförändrade.

- Utformningen och innehåll av lagstiftning har genomgått stor förändring.

Rättstillämpningen har blivit mer komplex.

- Vägledande dokument och praxis från ED, EUD, HD och HFD

Europarätten har medfört en maktförskjutning från lagstiftare och regering till domstolar och myndigheter.

Tack för ordet!